

รัตนพล ชื่นคำ. การสืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนเรื่องรามเกียรติ์ของครูวาระ มีเหมือน. (๒๕๕๔).

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รองศาสตราจารย์สุกัญญา สัจฉายา

วัตถุประสงค์: ๑. เพื่อศึกษาการสืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนเรื่องรามเกียรติ์ของครูวาระ มีเหมือน
๒. เพื่อเปรียบเทียบการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนเรื่องรามเกียรติ์ของครูวาระ มีเหมือน

สมมติฐาน: ๑. ครูวาระ มีเหมือนเป็นเหมือนผู้สืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนตามแบบแผนโบราณ
และสร้างสรรค์คำเจรจาประเภทลอยดอก

๒. การพากย์-เจรจาหนังใหญ่ของครูวาระ มีเหมือนแตกต่างจากการพากย์-เจรจาโขนในเรื่องทำนอง
คือการพากย์-เจรจาหนังใหญ่จะใช้ทำนองเร็วกว่าการพากย์-เจรจาโขน

บทคัดย่อ: วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาการสืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนเรื่องรามเกียรติ์ของครูวาระ
มีเหมือน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูวาระ มีเหมือน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการพากย์-
เจรจาหนังใหญ่กับโขน โดยเลือกตอนศึกทศกัณฐ์ครั้งที่ ๕ (ศึกใหญ่) ของครูวาระ มีเหมือน เป็นกรณีศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ครูวาระ มีเหมือนเป็นครูผู้สืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนตาม
แบบแผนโบราณ โดยสืบทอดการพากย์-เจรจาหนังใหญ่จากหม่อมราชวงศ์จรรยาสุวสดี ศุขสุวสดี ในสายของพระยานัฏ
กาน์รักษ์ (ทองดี สุวรรณภารต) และสืบทอดการพากย์-เจรจาโขนจากครูสง่า สะศิวนิช ในสายของพระยาสุนทรเทพ
ระบำ (เปลี่ยน สุนทรนนท์) การสืบทอดองค์ความรู้ดังกล่าวเป็นการสืบทอดตามประเพณีมุขปาฐะ ด้วยวิธีการฝากตัว
เป็นศิษย์กับครูและวิธีครูพักลักจำ

องค์ความรู้ในการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนตามแบบแผนโบราณ ประกอบด้วย ประเภทของ
การพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขน ขั้นตอนการฝึกพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขน หลักการฝึกพากย์-เจรจาหนังใหญ่
และโขน ภูมิปัญญาด้านการพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนของครูวาระ มีเหมือน นอกจากสืบทอดองค์ความรู้ตาม
แบบแผนโบราณแล้ว ครูวาระ มีเหมือนยังได้สร้างสรรค์คำเจรจาลอยดอกในการแสดงหนังใหญ่และโขน ผู้วิจัยพบว่า
ทำนองพากย์-เจรจา หนังใหญ่และโขนมี ๕ ทำนอง คือ ทำนองพากย์ฉับ ทำนองพากย์ยานี ทำนองพากย์ชมดง
ทำนองพากย์ไอ้ และทำนองเจรจาเท้าความ โดยทำนองพากย์-เจรจาหนังใหญ่และโขนที่มีความแตกต่างกัน คือ
ทำนองพากย์ฉับและทำนองเจรจาเท้าความ

ปัจจัยที่ทำให้ไม่มีการสืบทอดองค์ความรู้ดังกล่าวในปัจจุบันมี ๓ ประการ คือ ปัจจัยเรื่องผู้ถ่ายทอด
ปัจจัยเรื่องผู้สืบทอด และปัจจัยเรื่องสภาพการแสดง

ผลการศึกษาเปรียบเทียบการพากย์-เจรจาหนังใหญ่กับโขนเรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกทศกัณฐ์ ครั้งที่ ๕
(ศึกใหญ่) ของครูวาระ มีเหมือน พบว่า มีความแตกต่างอยู่ ๕ องค์ประกอบ คือ คำพากย์ คำเจรจา ทำนองพากย์-เจรจา
สำเนียงพากย์-เจรจา และการเรียนรู้ประเภทและอายุของตัวละคร ความแตกต่างที่เห็นได้ชัด คือ ทำนองพากย์-เจรจา
หนังใหญ่เร็วกว่าทำนองพากย์-เจรจาโขน การพากย์-เจรจาหนังใหญ่ใช้สำเนียงอ่อนหวาน ขณะที่การพากย์-เจรจาโขน
ใช้สำเนียงดุดัน ชิงชัง